

Doorzoek handboek Wetsuitleg WIA, WAO/WAZ/oWajong en ZW

Toon meer velden

Wis filters

Wetsuitleg WIA, WAO/WAZ/oWajong en ZW

338.01 Herziening en intrekking

1 Algemeen

De verschillende uitkeringswetten kennen een artikel waarin is geregeld dat in een aantal gevallen een eerder toekenningsbrief moet worden herzien of moet worden ingetrokken. Deze artikelen zijn 22a WW, 30a ZW, 76 WIA, 2:58 Wajong en 9 IOW. Deze artikelen regelen dat als er een definitieve beslissing over het recht op uitkering is genomen en UWV blijkt teveel uitkering te hebben betaald, het besluit op basis waarvan teveel uitkering werd toegekend moet worden herzien of ingetrokken. Dit geldt dus niet als er nog geen definitief recht op uitkering is vastgesteld en er op voorschotbasis is betaald. In het besluit Beleidsregels schorsing, opschorting, intrekking en herziening uitkeringen 2006 (hierna het besluit) wordt de plicht tot herziening en intrekking in zekere mate genuanceerd, omdat UWV bij de uitvoering van deze regeling de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in acht moet nemen en er ook een hardheidsclausule in dit artikel opgenomen is.

2 Reikwijdte regeling

Het besluit ziet toe op de plicht tot herziening of intrekking van uitkering:

- in het geval er teveel of ten onrechte uitkering is betaald ongeacht de oorzaak. Het gaat hier dus niet alleen over situaties waarbij door toedoen, dus niet of niet voldoende nakomen verplichting, van de betrokkene teveel of ten onrechte uitkering is betaald, maar ook om situaties, waarin als gevolg van een fout van UWV teveel of ten onrechte is betaald. Hier kan onder andere gedacht worden aan te hoog vastgestelde daglonen, zie ook paragraaf 3.
- in het geval de betrokkene de mededelingsverplichting heeft overtreden en daardoor niet kan worden vastgesteld of er (nog) recht op uitkering bestaat, zie ook paragraaf 4.

3 Te veel of ten onrechte uitkering betaald

3.1 Toepassing Besluit

Het besluit moet met name toegepast worden als er een vermoeden ontstaat dat er teveel of ten onrechte uitkering is betaald. Allereerst moet worden nagegaan of dit vermoeden juist is. Dan moet nagegaan worden vanaf welk moment en in hoeverre de uitkering moet worden herzien of ingetrokken (zie hiervoor de volgende paragraaf).

Het herzienings- of intrekkingbesluit is vervolgens het fundament voor het terug te vorderen bedrag. Een terugvorderingsbesluit kan dus niet genomen worden, als er daaraan vooraf of tegelijkertijd geen herzienings- of intrekkingbesluit is genomen, waarin de reden van het terug te vorderen bedrag door een herziening of intrekking, al dan niet met terugwerkende kracht, is onderbouwd.

Het beleid van UWV is om de beslissing over de terugvordering gelijktijdig met de beslissing over herziening- of intrekking van de uitkering in één beschikking aan betrokkene te melden.

3.2 Herzien of intrekken met terugwerkende kracht?

De wijze waarop moet worden herzien of ingetrokken staat hierna beschreven. Allereerst moet worden getoetst aan de hoofdregel. Vervolgens aan uitzondering 1 en daaropvolgend aan uitzondering 2.

Hoofdregel: volledig herstel onjuiste uitkering

De hoofdregel is dat de onjuistheid in de uitkering met volledige terugwerkende kracht moet worden gerepareerd. Dit gebeurt door middel van een herziening of intrekking. Bij deze herziening of intrekking moet de uitkering geheel volgens de (inmiddels) juiste gegevens worden verlaagd of ingetrokken.

Op deze regel bestaat een tweetal uitzonderingen.

1. de algemene beginselen van behoorlijk bestuur spoort aan tot matiging of achterwege laten van herziening met terugwerkende kracht;
2. er is sprake van een dringende reden.

Uitzondering 1: algemene beginselen van behoorlijk bestuur

Hieronder vallen met name het rechtszekerheids- en zorgvuldigheidsbeginsel alsmede het beginsel dat door UWV opgewekt vertrouwen, onder bepaalde voorwaarden en binnen bepaalde grenzen, moet worden gehonoreerd. In het beleidsbesluit [1] worden de gevolgen van deze beginselen uitgewerkt. We onderscheiden vijf situaties:

1. de betrokkene heeft door eigen toedoen teveel of ten onrechte uitkering genoten. De herziening of intrekking moet met terugwerkende kracht plaatsvinden vanaf de dag waarop de uitkering van de betrokkene te hoog of ten onrechte is verstrekt.
2. de betrokkene heeft teveel of ten onrechte uitkering genoten als gevolg van het niet nakomen van een inlichtingenverplichting of een medewerkingsverplichting. De herziening of intrekking moet met terugwerkende kracht plaatsvinden vanaf het moment waarop de uitkering zou zijn ingetrokken of herzien als de betrokkene volledig aan zijn verplichting zou hebben voldaan. Is deze dag niet te bepalen dan vindt de intrekking of herziening plaats met ingang van de dag vanaf welke het recht op uitkering niet kan worden vastgesteld.
Heeft betrokkene echter de van belang zijnde gegevens te laat of helemaal niet aangeleverd dan moet over de periode tot het moment van gegevensverstrekking ook herzien worden. In die periode is immers teveel uitkering betaald door overtreding van de mededelingsverplichting vanwege het te laat doorgeven van de relevante informatie. Uiteraard zal er in dat geval nog wel moeten worden beoordeeld of er een maatregel moet worden opgelegd.
3. de betrokkene heeft teveel of ten onrechte uitkering genoten en dit was de betrokkene redelijkerwijs duidelijk. De herziening of intrekking moet met terugwerkende kracht plaatsvinden vanaf het moment waarop het de betrokkene redelijkerwijs duidelijk kon zijn dat hij teveel of ten onrechte uitkering ontving. In de situatie dat betrokkene de relevante informatie aan UWV heeft verstrekt en de uitkering daarna als gevolg van onoplettendheid of onvoldoende voortvarend handelen door UWV een tijd ongewijzigd is blijven doorlopen, kan het zijn dat de herziening van de uitkering met terugwerkende kracht wordt beperkt.
In de situatie dat betrokkene het redelijkerwijs duidelijk was of had kunnen zijn dat er teveel uitkering werd betaald, zal betrokkene zich na het verstrekken van de relevante informatie en het niet wijzigen van de uitkering eerst moeten afvragen of de uitkering nog wel juist is en UWV met deze vraag moeten benaderen. Doet betrokkene dit niet, dan herzien we met terugwerkende kracht. Het was betrokkene immers redelijkerwijs duidelijk of dit had het moeten zijn. Als betrokkene wél contact opneemt met UWV en van UWV ten onrechte te horen krijgt dat de uitkering niettemin juist is mag hij er vanuit gaan dat hij de uitkering mag houden, tenzij UWV binnen één maand (dit is niet wetsafhankelijk) laat weten dat de mededeling niet klopt en alsnog het herzienings- of intrekkingbesluit stuurt. Als UWV er pas na één maand achter komt dat de uitkering niet juist is vastgesteld moet de uitkering worden herzien vanaf dat latere moment. Je mag in dat geval dus niet herzien met terugwerkende kracht.
4. de betrokkene heeft teveel of ten onrechte uitkering genoten en dit was de betrokkene niet redelijkerwijs duidelijk. De herziening of intrekking vindt niet met terugwerkende kracht plaats, maar met ingang van de dag waarop UWV de betrokkene voor het eerst kenbaar heeft gemaakt dat ten onrechte of tot een te hoog bedrag aan uitkering is verstrekt. Is de uitkering voor dit tijdstip geschorst, dan vindt herziening of intrekking van de uitkering plaats vanaf de dag met ingang waarvan de uitkering werd geschorst. Overigens is bij niet redelijkerwijs duidelijk een herziening of intrekking met terugwerkende kracht wel mogelijk voor zover de teveel betaalde (WW-)uitkering te verrekenen is met een andere uitkering –bijvoorbeeld een WAO- of WIA-uitkering- over dezelfde periode. Herziening of intrekking vindt plaats met ingang van de dag waarop de wijziging ingaat. Dit kan een andere uitkering zijn. Voor zover een hoger bedrag is uitgekeerd dan het bedrag van de andere uitkering wordt het meerdere niet teruggevorderd (art. 4 lid 2 van het besluit). Het begrip redelijkerwijs duidelijk zal nader worden toegelicht in paragraaf 3.2.1.
5. bij samenloop van situaties waarbij intrekking of herziening met terugwerkende kracht plaatsvindt, wordt de uitkering ingetrokken of herzien met ingang van de vroegste dag (eerste herzieningsdatum).

Uitzondering 2: de dringende reden

Beoordeling of er sprake is van een dringende reden komt aan de orde, nadat vastgesteld is of en in hoeverre er op basis van de hoofdregel en uitzondering 1 herziening of intrekking aan de orde is. Het moet bij een dringende reden gaan om 'onbillijkheden van overwegende aard', dat wil zeggen situaties met een ernstige mate van onredelijkheid.

Deze dringende redenen kunnen slechts aan de orde komen, indien als gevolg van bijzondere aspecten van het individuele geval onaanvaardbare gevolgen optreden. Er is geen algemene regel voor te geven.

Doet zich een dringende reden voor dan kan afhankelijk van de situatie worden gekozen uit de volgende mogelijkheden:

- **gedeeltelijk** afzien van de herziening of intrekking met terugwerkende kracht;
- **geheel** afzien van de herziening of de intrekking met terugwerkende kracht;
- **geheel** afzien van de herziening of de intrekking met terugwerkende kracht met daarnaast nog een korte uitlooptermijn van in beginsel niet langer dan twee maanden.

Voor situaties waarvoor in beginsel met terugwerkende kracht moet worden herzien of ingetrokken (de hiervoor vermelde situaties onder 1 tot en met 3) kan in geval van een dringende reden herziening of intrekking plaatsvinden met ingang van het moment waarop UWV de betrokkene op de hoogte heeft gesteld van de ten onterechte verstrekte uitkering. Is de uitkering echter al eerder geschorst dan geldt het moment met ingang waarvan de schorsing plaatsvond als het moment met ingang waarvan wordt herzien of ingetrokken.

In geval herziening of intrekking moet plaatsvinden met ingang van de dag waarop UWV betrokkene over de onterecht verstrekte uitkering heeft geïnformeerd (de situatie genoemd onder 4) kan een dringende reden aanleiding zijn om herziening of intrekking te laten plaatsvinden met inachtneming van een uitlooptermijn van in beginsel niet meer dan twee maanden.

In zeer uitzonderlijke omstandigheden kan op grond van dringende redenen intrekking of herziening geheel achterwege blijven.

3.3 Redelijkerwijs duidelijk

De teveel betaalde uitkering wordt alleen met terugwerkende kracht herzien of ingetrokken in de situatie dat er sprake is van een overtreding van de inlichtingenplicht, er sprake is van eigen toedoen door betrokkene en het redelijkerwijs duidelijk is dat er teveel is betaald.

Als UWV teveel uitkering heeft betaald is UWV verplicht om het besluit op basis waarvan teveel uitkering werd toegekend te herzien of in te trekken. Daarbij zal altijd eerst moeten worden beoordeeld of het herzienings- of intrekkingbesluit met terugwerkende kracht kan worden genomen, of dat er een hedenbeslissing (per toekomstige datum) moet worden genomen.

Onder hedenbeslissing moet worden verstaan per datum besluit en niet per datum eerstvolgende betaling. Het beleid is een uitwerking van het rechtszekerheidsbeginsel. Het rechtszekerheidsbeginsel brengt met zich mee dat betrokkene (mits niet redelijkerwijs duidelijk) tot aan de datum van het besluit zekerheid mag ontlenen aan ons eerdere besluit over het recht op uitkering, ook al is de uitkering nog niet betaald.

Bij een herziening of intrekking met terugwerkende kracht staat het rechtszekerheidsbeginsel in de weg. UWV heeft daarom het beleid dat wij niet met terugwerkende kracht herzien of intrekken als het betrokkene niet redelijkerwijs duidelijk was of had kunnen zijn dat er teveel uitkering werd verstrekt. Dit beleid geldt niet als er door toedoen van betrokkene of door een overtreding van de inlichtingenverplichting teveel uitkering is betaald. In dat geval zal UWV met terugwerkende kracht intrekken of herzien. Is iemand niet te goeder trouw dan mag diegene ook niet erop vertrouwen dat er daadwerkelijk recht bestaat op de uitkering die hij ontvangt. Het rechtszekerheidsbeginsel wordt in deze situatie niet toegepast en kan een herziening of intrekking met terugwerkende kracht worden gedaan.

Voor de beoordeling of het betrokkene redelijkerwijs duidelijk was of kon zijn dat hij teveel uitkering ontving, zijn 5 richtlijnen opgesteld. Deze richtlijnen gelden voor WW, AW, ZW, TW en IOW. Aan alle richtlijnen wordt in beginsel evenveel waarde toegekend. Bij elke richtlijn zullen andere feiten en omstandigheden een rol spelen. Het zijn deze feiten en omstandigheden die maken dat aan een bepaalde richtlijn meer of minder waarde wordt toegekend.

Het is belangrijk om te toetsen aan deze richtlijnen vanuit het perspectief van de burger. Wat voor een UWV-medewerker duidelijk is, is voor de gemiddelde burger niet altijd duidelijk.

Bij het toetsen aan de richtlijnen redelijkerwijs duidelijk gaan we uit van een realistisch burgerperspectief. De burger mag ervan uit gaan dat UWV zijn taken goed uitvoert. Hij heeft alle informatie verstrekt die van hem werd verwacht, en gaat ervan uit dat UWV op basis van die informatie een correct besluit neemt. Deze burger leest de brieven die hij ontvangt van UWV, maar slaat de bijlage met de ingewikkelde berekening van de uitkering wel eens over. Het is niet realistisch om te verwachten dat de burger dit gaat narekenen.

Het is niet zo dat we informatie in een bijlage nooit mogen gebruiken om te onderbouwen dat het betrokkene redelijkerwijs duidelijk had kunnen zijn, maar bijlagen zijn in beginsel bedoeld om de burger te informeren en niet zodat de burger ons kan controleren. Dit realistisch burgerperspectief hou je in je achterhoofd als je toetst aan de richtlijnen redelijkerwijs duidelijk.

Criterium redelijkerwijs duidelijk: 5 richtlijnen beoordeling redelijkerwijs duidelijk

Het criterium redelijkerwijs duidelijk geeft uitdrukking aan het rechtszekerheidsbeginsel. De vraag die voorafgaande aan de herziening moet worden beantwoord is: had betrokkene er in alle redelijkheid op mogen vertrouwen dat er recht bestond op de uitkering die (teveel) is betaald? Alle feiten en omstandigheden kunnen hierbij een rol spelen. Om hier handen en voeten aan te geven moet getoetst worden aan de volgende vijf richtlijnen. We houden rekening met:

- de hoogte van het bedrag aan teveel ontvangen uitkering;
- de duur van de periode waarover betrokkene teveel uitkering heeft ontvangen en de verstreken tijd;
- de communicatie van UWV;
- de complexiteit van de wet- en regelgeving;
- en de persoonlijke omstandigheden van betrokkene.

Richtlijn 1: Het bedrag aan teveel ontvangen uitkering.

Hoe hoger het bedrag is dat de betrokkene teveel heeft ontvangen, hoe sneller het redelijkerwijs duidelijk zal zijn dat er teveel uitkering is verstrekt.

Deze richtlijn zal vooral een rol spelen in de situatie dat UWV te weinig inkomen heeft gekort op een uitkering, onterechte samenloop van verschillende uitkeringen, of uitkeringen waar UWV een te hoog dagloon heeft berekend. Het gaat om situaties waarin betrokkene aan de hoogte van de ontvangen uitkering zou moeten kunnen merken dat UWV teveel uitkering verstrekt.

De vaststelling van het recht op uitkering kan complex zijn, maar een betrokkene moet redelijkerwijs kunnen begrijpen dat:

- inkomen van invloed is op de hoogte van je uitkering, en dat
- je besteedbare inkomen kan dalen als je in een uitkerings situatie belandt.

Een vuistregel is dat een betrokkene moet begrijpen dat een uitkering hem niet in een financieel gunstiger situatie zal brengen. Dus als het totale inkomen (inclusief de onverschuldigd betaalde uitkering) hoger is dan het inkomen dat de betrokkene voorafgaande aan de uitkering ontving, dan had het de betrokkene in beginsel wel redelijkerwijs duidelijk moeten zijn dat er teveel uitkering werd verstrekt. Het is belangrijk dat deze vuistregel niet te streng wordt toegepast. De complexiteit van de regelgeving kan er bijvoorbeeld toe leiden dat ondanks de veel te hoge uitkering, het de betrokkene toch niet redelijkerwijs duidelijk had kunnen zijn dat er teveel uitkering werd verstrekt. Bovendien verstrekt UWV ook uitkeringen ter hoogte van het voorgaande loon, denk bijvoorbeeld aan een uitkering (en toeslag) in verband met betalingsonmacht of een ZW-uitkering op basis van 100% van het dagloon.

Richtlijn 2: De duur van de periode waarover betrokkene teveel uitkering heeft ontvangen en de verstreken tijd.

Hoe langer (geleden) betrokkene een te hoge betaling heeft ontvangen, hoe minder snel het redelijkerwijs duidelijk zal zijn dat er teveel uitkering werd verstrekt.

UWV mag gemaakte fouten herstellen, maar UWV mag hier niet te lang over doen. Op een gegeven moment moet betrokkene ervan uit kunnen gaan dat wat er wordt ontvangen ook klopt.

De tijd kan op twee manieren een rol spelen:

- UWV heeft over een lange periode teveel betaald;
- de terugvorderingsperiode ligt in een ver verleden.

Hoe langer de periode of hoe verder de periode in het verleden ligt, des te minder snel betrokkene (nu nog) redelijkerwijs duidelijk kan zijn dat er teveel is betaald. Hiervoor zijn geen concrete termijnen te noemen. Het hangt af van de concrete omstandigheden van het geval en de toetsing aan de overige richtlijnen.

Richtlijn 3: De communicatie van UWV

Hoe beter de informatieverstrekking is geweest, hoe sneller het betrokkene redelijkerwijs duidelijk zal zijn dat er teveel uitkering is verstrekt. Als UWV teveel uitkering verstrekt, hangt het mede af van de communicatie van UWV of betrokkene ervan uit had mogen gaan dat deze uitkering juist is. Om te toetsen aan deze richtlijn is dossieronderzoek nodig. Raadpleeg in ieder geval altijd de foutieve beslissing op basis waarvan teveel uitkering is verstrekt. Beoordeel of betrokkene op basis van deze communicatie had moeten begrijpen dat UWV een fout heeft gemaakt.

Alle vormen van communicatie kunnen een rol spelen (lijst is niet limitatief):

- de tekst in onze brieven (ook van andere afdelingen);
- mededelingen per mail (Zivver);
- mededelingen in telefoongesprekken met het KCC;
- mededelingen van collega's van UWV. Dit geldt ook als het mededelingen zijn van collega's van een andere afdeling. We zijn immers één UWV;
- foutieve informatie op de website van UWV of de Rijksoverheid.

De (informatieve) brieven die door betrokkene ontvangen zijn kunnen een rol spelen in de beoordeling. Het kan bijvoorbeeld zijn dat betrokkene zich eerder in een gelijke situatie bevond en we toen de uitkering wel op de juiste hoogte hebben vastgesteld. Het kan ook zijn dat we een goede – of juist een onduidelijke – informatiebrief hebben gestuurd over complexe regelgeving. Of misschien was de informatiebrief op zich wel goed, maar niet toereikend in de specifieke situatie van betrokkene. Dit zijn allemaal omstandigheden die je kan meewegen in je toets aan deze richtlijn.

K3CR en Sonar moeten geraadpleegd worden om te kijken of betrokkene contact heeft opgenomen om te vragen of de hoogte van de uitkering wel echt klopt. Hierbij kun je als vuistregel aanhouden dat als een betrokkene twijfelt of er teveel uitkering wordt betaald en contact opneemt met UWV om dit te controleren, hij erop mag vertrouwen dat de informatie die hij ontvangt ook daadwerkelijk klopt.

Om te beoordelen op welke wijze onze communicatie een rol heeft gespeeld in een specifieke situatie is het aan te raden om contact op te nemen met betrokkene. Als je twijfelt of het betrokkene redelijkerwijs duidelijk had kunnen zijn, is het aan te raden om bij betrokkene na te vragen waarom UWV niet is benaderd of gebeld om te vragen of de hoogte van de uitkering wel goed was vastgesteld. Het antwoord kan waardevolle informatie opleveren voor de toets aan de richtlijnen.

Richtlijn 4: De complexiteit van de wet – en regelgeving

Hoe complexer de vaststelling van het recht op uitkering is, hoe minder snel het betrokkene redelijkerwijs duidelijk zal zijn.

De regelgeving die door UWV wordt uitgevoerd is soms heel complex. Wat een betrokkene in ieder geval moet kunnen begrijpen is dat:

- inkomen van invloed is op de hoogte van je uitkering, en dat
- je besteedbare inkomen kan dalen als je in een uitkeringssituatie belandt.

Het is dus van belang om te bepalen waarom de uitkering verkeerd is vastgesteld en de terugvordering is ontstaan. Dit kan bijvoorbeeld komen door een onjuist dagloon, de wijze van inkomstenkorting of de leefvorm van iemand. Vervolgens is de vraag of de betreffende regel complex is of voor de hand ligt.

Hierbij is het dus van groot belang om te toetsen vanuit een realistisch burgerperspectief. Om de complexiteit van de regelgeving te toetsen kan het raadzaam zijn om de regelgeving uit te leggen aan iemand die hier geen kennis van heeft. Bijvoorbeeld een collega met een totaal andere functie, je partner of je buurvrouw. Vervolgens moet beoordeeld worden of de betreffende regel complex is of voor de hand ligt.

De samenhang met richtlijn 3 is groot. Hoe complexer de regelgeving, hoe belangrijker de informatieverstrekking van UWV is. Toch hoeft ook hele goede voorlichting niet altijd te betekenen dat het iemand wel redelijkerwijs duidelijk kan zijn als er teveel uitkering wordt verstrekt. Betrokkene wordt immers voorgelicht met het doel om hem of haar te informeren, en niet om UWV te controleren of het recht op uitkering wel goed is vastgesteld.

Richtlijn 5: Persoonlijke omstandigheden van betrokkene

In beginsel gaan we uit van een realistisch perspectief van betrokkene en we kijken in zeer beperkte mate naar de specifieke betrokkene zelf. Het criterium redelijkerwijs duidelijk is een objectief criterium en niet een subjectief criterium in die zin dat de uitkomst van de toets afhankelijk is van de persoon zelf. Alleen in zeer uitzonderlijke situaties kunnen we ook de persoonlijke omstandigheden van de betrokkene meewegen. Bijvoorbeeld als betrokkene verstandelijk beperkt is en geen of onvoldoende begeleiding heeft.

We nemen aan dat betrokkene niet over zijn volledige verstandelijke vermogens beschikt als we teveel uitkering hebben betaald in een periode betreft die voorafgaat aan het moment dat hij onder bewind of curatele als gevolg van handelingsonbekwaamheid is gesteld. Wij nemen dan aan dat het betrokkene niet redelijkerwijs duidelijk had kunnen zijn dat hij teveel of ten onrechte uitkering ontving. Dit geldt alleen voor de periode voorafgaand aan het moment dat betrokkene onder bewind of curatele ten gevolge van handelingsonbekwaamheid is gesteld. Vanaf dat moment is er een bewindvoerder of curator die zijn zaken behartigt en kan niet meer gesteld worden dat het betrokkene niet redelijkerwijs duidelijk had kunnen zijn.

Er moet wel echt iets bijzonders aan de hand zijn wil je op basis van de persoonlijke omstandigheden van betrokkene tot de conclusie komen dat het betrokkene niet redelijkerwijs duidelijk had kunnen zijn. Een beperkt doenvermogen is géén argument om aan te nemen dat het iemand niet redelijkerwijs duidelijk had kunnen zijn. Doenvermogen is het vermogen om in actie te komen, maar er wordt in dit verband helemaal niks gevraagd van het doenvermogen van betrokkene. Het gaat bij het criterium redelijkerwijs duidelijk immers niet om de vraag of betrokkene zijn verplichtingen wel of niet is nagekomen en of betrokkene hiertoe wel in staat was.

Het kan zijn dat de gevolgen van de herziening (en/of terugvordering) bijzonder nadelig zijn gelet op de persoonlijke omstandigheden van betrokkene, maar dat is dan een afweging die je maakt in het kader van de toets of er sprake is van dringende redenen. Daar kunnen de persoonlijke omstandigheden wel worden meegewogen.

Voorbeelden

Een toets aan de richtlijnen redelijkerwijs duidelijk is niet eenvoudig. Het is niet zo zwart/wit zoals bijvoorbeeld de berekening van het dagloon. Het is een afweging waarbij je alle relevante feiten en omstandigheden betreft en een eigen afweging maakt. Om een beter beeld te krijgen van hoe je toetst aan de richtlijnen redelijkerwijs duidelijk zijn onderstaande voorbeelden opgenomen.

Deze voorbeelden zijn slechts bedoeld ter inspiratie. Het zal zelden voorkomen dat je een voorbeeld één op één kan toepassen in jouw zaak. Op detailniveau zal er altijd een verschil zijn en die details kunnen leiden tot een andere conclusie. Het gaat erom dat je goed onderzoek doet naar alle relevante informatie en een goed gemotiveerde afweging maakt.

Het kan zijn dat de briefteksten en regelgeving in de voorbeelden niet (meer) actueel zijn. Als de communicatie of regelgeving inmiddels is gewijzigd, dan kan dat leiden tot andere conclusies.

Voorbeelden – Algemeen

Voorbeeld: algemeen – iets te hoog dagloon

[1]

[Voorbeeld: algemeen – iets te hoog dagloon](#)

Betrokkene heeft een dienstverband met een loon van € 2.000 per maand. Betrokkene gaat op 1 mei 2022 uit dienst en krijgt een uitkering. UWV stelt het dagloon vast op € 110. Betrokkene krijgt de eerste twee maanden een uitkering van € 1800 per maand en daarna een uitkering van € 1675 per maand.

Het dagloon had echter € 92 per dag moeten zijn. De uitkering had de eerste twee maanden € 1500 en daarna € 1400 per maand moeten bedragen.

Na vier maanden komt UWV erachter dat er teveel uitkering wordt betaald (richtlijn 2). De uitkering was lager dan het voorafgaande inkomen (richtlijn 1). In de toekenningsbrief staat niet gespecificeerd hoe wij het dagloon hebben berekend en ook niet op basis van welk inkomen wij het dagloon hebben berekend. In de aanvraag WW zijn de juiste inkomensgegevens getoond aan betrokkene (richtlijn 3). Het verschil in uitkering is niet heel groot en het maandelijkse besteedbare inkomen van betrokkene is duidelijk gedaald. In de toekenningsbrief staat – buiten het onjuiste dagloon – geen informatie waaruit betrokkene had kunnen afleiden dat er een fout is gemaakt. We herzien daarom alleen per toekomstige datum.

Voorbeeld: algemeen – veel te hoog dagloon

[2]

Voorbeelden: algemeen – veel te hoog dagloon

Voorbeeld 1:

Betrokkene heeft een dienstverband met een loon van € 2.500 per maand. Hij gaat op 1 oktober 2022 ziek uit dienst en krijgt van UWV een ZW-uitkering toegekend. UWV stelt het dagloon vast op € 600 en maximeert dit op €232,90. Deze bedragen staan vermeld in de toekenningsbrief. In deze brief staat ook vermeld dat de uitkering de eerste twee maanden is gebaseerd op 75% van het maandloon en daarna op 70% van het maandloon.

Anderhalf jaar later, op 1 april 2024, komt UWV erachter dat we een fout hebben gemaakt. Het dagloon had eigenlijk € 125 moeten zijn.

UWV mag in dit geval de uitkering met terugwerkende kracht herzien. Door de fout krijgt betrokkene een uitkering van € 735 per week, oftewel € 2.940 per 4 weken. Dat is – per 4 weken – meer dan het maandelijkse loon dat betrokkene voorheen ontving (richtlijn 1). Bovendien staat het in de toekenningsbrief dat UWV een dagloon van € 600 heeft berekend (richtlijn 3). Ondanks dat het ons anderhalf jaar heeft gekost om de fout te ontdekken (richtlijn 2) had het betrokkene redelijkerwijs duidelijk moeten zijn dat hij teveel uitkering ontving.

Voorbeeld 2:

Betrokkene wordt op 6 juli 2016 ziek en gaat op 12 oktober 2016 ziek uit dienst. Betrokkene verdient gemiddeld € 1.000 per maand. UWV kent een ZW-uitkering toe met een dagloon van € 248,68. Dit wordt gemaximeerd op € 203,85. De wekelijkse uitkering bedraagt € 1.019,25. Het dagloon had eigenlijk € 45,76 moeten zijn. Betrokkene neemt geen contact op met UWV om te vragen of de hoogte van de uitkering wel goed is berekend. De toekenningsbrief wordt per ongeluk niet naar de ex-werkgever gestuurd. Op 4 juli 2018 wordt de ZW-uitkering beëindigd in verband met het bereiken van de maximale duur van 104 weken. In april 2019 krijgt de ex-werkgever van betrokkene van de Belastingdienst te horen hoeveel premie er moet worden betaald. De ex-werkgever ziet dat er teveel ZW-uitkering is betaald en neemt contact op met UWV.

UWV constateert dat het dagloon niet goed is berekend. Mag UWV in dit geval met terugwerkende kracht herzien?

Ja, het had betrokkene redelijkerwijs duidelijk kunnen zijn dat er teveel uitkering werd betaald. Er is weliswaar bijna drie jaar verstreken sinds de toekenning van de ZW-uitkering (richtlijn 2), maar de uitkering was ruim vier keer zo hoog als het loon (richtlijn 1).

NB. Het gaat in dit voorbeeld om fictieve bedragen.

Voorbeeld: algemeen – geen inkomen gekort

[3]

Voorbeeld: algemeen – geen inkomen gekort

Betrokkene krijgt vanaf 1 januari 2022 een ZW-uitkering, omdat zij ziek uit dienst gaat bij werkgever A. In dit dienstverband verdiende betrokkene gemiddeld € 1.313,27 per maand. Met ingang van 1 januari 2022 treedt zij in dienst bij werkgever B. Zij meldt dit bij haar re-integratiebegeleider van UWV.

In mei 2022 komen wij erachter dat het inkomen bij werkgever B ten onrechte niet is gekort op de ZW-uitkering. Betrokkene heeft geen contact opgenomen met UWV om te controleren of haar recht op ZW-uitkering wel correct is vastgesteld.

De ZW-uitkering van betrokkene is € 211,35 per week, per maand komt dat neer op een bedrag van € 919,37 ($€ 211,35/5 \times 21,75 = € 919,37$). Haar inkomsten bij de nieuwe werkgever waren in die maand wisselend, maar het laagste bedrag was € 1.015,17 per maand. Haar inkomsten uit het dienstverband en de ZW-uitkering waren minimaal € 1.934,54 per maand ($€ 1.015,17 + € 919,37$).

Het had betrokkene redelijkerwijs duidelijk moeten zijn dat zij geen recht had op zo'n hoge ZW-uitkering. Het inkomen bij werkgever B en de ZW-uitkering was veel hoger dan het inkomen bij werkgever A (richtlijn 1). Zij had moeten begrijpen dat inkomen wordt gekort op een uitkering en dat de ZW-uitkering – gelet op de hoogte van het inkomen uit het nieuwe dienstverband – nooit zo hoog had kunnen zijn. In dit geval herzien we met terugwerkende kracht.

Voorbeeld: algemeen – werkgever vergeet code Z in te vullen

[4]

Voorbeeld: algemeen – werkgever vergeet code Z in te vullen

Betrokkene ontvangt sinds 1 maart 2022 een WW-uitkering en heeft daarnaast inkomsten uit een dienstverband. De inkomsten uit het dienstverband worden gekort op de WW-uitkering. Betrokkene meldt zich op 15 september 2022 ziek bij de werkgever. Betrokkene is niet ziek voor de werkzaamheden op basis waarvan hij een WW-uitkering krijgt en meldt zich daarom (terecht) niet ziek bij UWV. De werkgever betaalt vanaf 15 september 2022 nog 70% van het loon door, maar vergeet de code Z in te vullen in de loonaangifte. In de maanden september en oktober 2022 wordt daarom het lagere loon gekort op de WW-uitkering, in plaats van het hogere loon in het aangiftetijdvak augustus 2022.

In november 2022 treedt betrokkene ziek uit dienst en ontvangen wij van de ex-werkgever een ziekmelding. Op dat moment wordt voor UWV duidelijk dat er in de maanden september en oktober sprake was van verminderde loondoorbetaling en dat UWV teveel WW-uitkering heeft uitbetaald.

In situaties als deze kunnen we de uitkering – gelet op richtlijn 4 – niet herzien met terugwerkende kracht. Dit komt door de complexiteit van de regelgeving. Het UWV moet het inkomen in het voorafgaande aangiftetijdvak korten. Het is namelijk niet de bedoeling dat de verminderde loondoorbetaling in verband met ziekte door een WW-uitkering wordt gecompenseerd.

Voor de gemiddelde burger ligt dat niet voor de hand, zeker niet als UWV hier niet actief over communiceert (richtlijn 3):

- In de IKO vraagt UWV alleen uit hoeveel SV-loon er is genoten. Er wordt niet gevraagd of dit loon lager is in verband met ziekte.
- In de brieven of betaalspecificaties die betrokkene van ons heeft ontvangen wordt er niet gecommuniceerd over deze methode van inkomstenkorting.

Het had betrokkene niet redelijkerwijs duidelijk kunnen zijn dat de WW-uitkering lager had moeten zijn en we herzien daarom alleen per toekomstige datum.

Voorbeeld: algemeen – betrokkene belt om te controleren en krijgt de juiste informatie ☒

[5]

Voorbeeld: algemeen – betrokkene belt om te controleren en krijgt de juiste informatie

Betrokkene krijgt een WW-uitkering en wordt ziek. Na 13 weken krijgt hij een ZW-uitkering, maar de WW-uitkering wordt per ongeluk niet beëindigd. Hij ontvangt hierdoor – ten onrechte – een dubbele uitkering die hoger is dan het inkomen voorafgaande aan de WW-uitkering (richtlijn 1).

Betrokkene neemt contact op met UWV. Het KCC meldt dat hij inderdaad teveel uitkering ontvangt (richtlijn 3). Door omstandigheden gaat er géén herzieningsbesluit uit naar betrokkene. Na een half jaar (richtlijn 2) komt UWV hierachter. Mag UWV nu nog met terugwerkende kracht herzien? Ja, want UWV heeft de juiste informatie verstrekt en betrokkene had dus moeten begrijpen dat er nog een herzieningsbesluit zou volgen.

Voorbeeld: algemeen – betrokkene belt om te controleren en krijgt onjuiste informatie ☒

[6]

Voorbeeld: algemeen – betrokkene belt om te controleren en krijgt onjuiste informatie

Betrokkene krijgt een WW-uitkering en wordt ziek. Na 13 weken krijgt hij een ZW-uitkering, maar de WW-uitkering wordt per ongeluk niet beëindigd. Hij ontvangt hierdoor – ten onrechte – een dubbele uitkering die hoger is dan het inkomen voorafgaande aan de WW-uitkering (richtlijn 1).

Betrokkene neemt contact op met UWV. Het KCC meldt dat zij recht heeft op beide uitkeringen. Een half jaar later komt UWV erachter dat de WW-uitkering ten onrechte is doorbetaald. Mag UWV nu nog met terugwerkende kracht herzien? Hier speelt het vertrouwensbeginsel een rol. Betrokkene mag ervan uit gaan dat de mededeling van het KCC klopt. Het is echter niet zo dat UWV hier niet op mag terugkomen. Het is evenwel onbehoorlijk om hier lang mee te wachten. Als richtlijn kan worden aangehouden dat UWV binnen één maand na de onjuiste mededeling nog mag terugkomen op die mededeling. Daarna mag UWV alleen per toekomstige datum de WW-uitkering intrekken.

Voorbeelden – WW

Voorbeeld: wekeneis ☒

[7]

Voorbeeld: wekeneis

Betrokkene krijgt met ingang van 1 mei 2021 een WW-uitkering voor de duur van 1 jaar. Op 15 juni 2021 blijkt dat betrokkene niet voldoet aan de wekeneis. Hij heeft in afgelopen 36 weken slechts 15 weken gewerkt. Er is ten onrechte een WW-uitkering toegekend. Mag UWV het toekenningsbrief intrekken?

Richtlijn 1 heeft in een casus als deze geen waarde. Het gaat hier namelijk om een voorwaarde op basis waarvan er wel of geen uitkering wordt toegekend. Het is daarom de vraag of betrokkene redelijkerwijs op de hoogte had kunnen zijn van deze voorwaarde. De gemiddelde burger weet niet dat je in de 36 weken voorafgaande aan de werkloosheid 26 weken moet hebben gewerkt om in aanmerking te kunnen komen voor een WW-uitkering.

In de toekenningsbrief staat niet vermeld dat betrokkene recht heeft op een WW-uitkering omdat zij voldoet aan deze voorwaarde, laat staan dat deze voorwaarde verder wordt toegelicht. In dit geval is in het aanvraagformulier WW geen vraag gesteld over de wekensis en er wordt ook geen informatie gedeeld over deze voorwaarde. De informatie is weliswaar op onze website te vinden, maar betrokkene is niet verplicht om zich te laten informeren over de voorwaarden om in aanmerking te kunnen komen voor een WW-uitkering.

De informatie is weliswaar op onze website te vinden, maar betrokkene is niet verplicht om zich te laten informeren over de voorwaarden om in aanmerking te kunnen komen voor een WW-uitkering. Hij had ook geen reden om te twijfelen aan het besluit van UWV en heeft daarom de website ook niet geraadpleegd. Gelet op de complexiteit van de regelgeving (richtlijn 4) en onze communicatie (richtlijn 3) herzien we daarom niet met terugwerkende kracht.

Voorbeelden – TW

Voorbeeld: de 21-jarige medebewoner

[8]

Voorbeeld: de 21-jarige medebewoner

Betrokkene krijgt een uitkering en een toeslag. Vanaf 1 juli 2016 is de Toeslagenwet gewijzigd. Hierover krijgt betrokkene een informatieve brief. In deze brief staat dat de toeslag van alleenstaand-woningdelers wordt verlaagd en dat betrokkene als alleenstaand-woningdeler wordt aangemerkt als hij alleenstaand is, 21 jaar of ouder is en de woning deelt met minstens 1 medebewoner. Ook staat in de brief dat hij op dit moment niets hoeft te doen. Als UWV van plan is om zijn toeslag te verlagen dan krijgt hij hierover voor 1 juli 2016 een brief. Als hij geen brief ontvangt dan hebben de nieuwe regels geen gevolgen voor zijn toeslag.

In de bijlage staat uitgelegd wie meetelt als medebewoner. Hierin staat dat kinderen medebewoners zijn. En dat bewoners jonger dan 21 jaar geen medebewoners zijn. Hieruit kan worden afgeleid dat een inwonend kind van 21 jaar of ouder wordt aangemerkt als medebewoner. Maar om dit te kunnen afleiden moet je de bijlage bij de brief wel kritisch lezen.

Betrokkene heeft op dat moment een inwonend kind van 18 jaar. Hij ontvangt geen brief en mag hieruit dus afleiden dat hij recht heeft op de hogere toeslag. In de brief staat niet dat hij het moet melden als zijn medebewoner (kind) 21 jaar wordt. Sterker nog, er staat dat hij op dit moment niks hoeft te doen.

Eén jaar nadat het kind 21 is geworden constateert UWV dat de toeslag had moeten worden verlaagd. Mag UWV in dit geval met terugwerkende kracht herzien?

Vanuit het perspectief van betrokkene bekeken zou je kunnen stellen dat het betrokkene redelijkerwijs duidelijk had kunnen zijn. De informatieverstrekking in de brief is juist. Betrokkene had uit deze brief kunnen afleiden dat haar toeslag zou wijzigen vanaf de 21e verjaardag van haar kind.

Vanuit een realistisch burgerperspectief bekeken is het antwoord echter nee. De regelgeving is zeer complex (richtlijn 4). Hoewel de brief de juiste informatie bevatte, zal de gemiddelde burger niet direct begrijpen dat de toeslag lager wordt zodra het kind 21 is. Dit geldt des te meer omdat in de brief wordt aangegeven dat betrokkene vanzelf van UWV hoort of zijn toeslag lager wordt. De meeste burgers zullen de uitleg dan minder kritisch lezen en denken 'mogelijk wordt mijn uitkering lager, maar dat hoor ik vanzelf van UWV' (richtlijn 3). We gaan in dit geval de uitkering dus niet met terugwerkende kracht herzien.

NB: met ingang van 1 januari 2023 is de leeftijdsgrens van een medebewoner bij de leefvorm alleenstaand-woningdeler verhoogd van 21 jaar naar 27 jaar. Het voorbeeld beschrijft echter een situatie in een periode waarin de leeftijdsgrens nog 21 jaar was.

Voorbeeld: kind ouder dan 12 jaar

[9]

Voorbeeld: kind ouder dan 12 jaar

Betrokkene ontvangt een uitkering en een toeslag. Zijn partner is geboren na 31 december 1971 en hun enige kind op 15 oktober 2010. Vanaf 1 juli 2016 is de Toeslagenwet gewijzigd. Hierdoor bestaat er vanaf 15 oktober 2022 (als het kind de 12-jarige leeftijd bereikt) geen recht meer op toeslag. Hierover heeft betrokkene geen brief van UWV ontvangen. Op 19 september 2022 heeft betrokkene vervolgens een verkeerde brief van UWV ontvangen waarin staat dat hij vanaf 15 oktober 2022 recht heeft op een lager bedrag aan toeslag, omdat zijn leefsituatie vanaf die datum is veranderd naar woningdeler. In de bijlage bij deze brief staat: "Omdat u alleenstaand bent en uw woning deelt met minstens één medebewoner, geldt voor u op dit moment een sociaal minimum van € 36,92."

Op 21 maart 2023 is UWV erachter gekomen dat de brief van 19 september 2022 onjuist is. Betrokkene had in feite vanaf 15 oktober 2022 geen recht meer op toeslag, omdat zijn partner na 31 december 1971 is geboren en hun kind op 15 oktober 2022 12 jaar is geworden. Mag UWV met terugwerkende kracht het recht op toeslag herzien?

Het antwoord is nee. Het had betrokkene niet redelijkerwijs duidelijk kunnen zijn dat hij vanaf 15 oktober 2022 geen recht meer had op een toeslag. De wetgeving is complex (richtlijn 4). UWV heeft bovendien betrokkene met de brief van 19 september 2022 verkeerd geïnformeerd over de wijziging van de Toeslagenwet (richtlijn 3). Daarnaast is de brief van 19 september 2022 niet duidelijk (richtlijn 3). Vanuit een realistisch burgerperspectief bekeken zullen er geen alarmbellen gaan rinkelen dat deze brief mogelijk onjuist is en er ten onrechte toeslag wordt verstrekt. Het recht op toeslag wordt daarom alleen per toekomstige datum herzien.

[10]

Voorbeeld: partnerinkomen

Na een bestandsvergelijking van Handhaving is gebleken dat de partner van betrokkene vanaf november 2018 inkomen heeft en dat er daarom teveel toeslag is betaald op de uitkering. Handhaving heeft geconstateerd dat betrokkene dit partnerinkomen wel heeft gemeld bij UWV en dat er geen sprake is van een overtreding van de inlichtingenverplichting. Handhaving draagt het dossier daarom over aan Uitkeren op 13 december 2022. Aangezien de inlichtingenverplichting niet is overtreden moet Uitkeren beoordelen of het betrokkene redelijkerwijs duidelijk had kunnen zijn dat er teveel uitkering was betaald. Uit het dossier blijkt de volgende informatie.

Betrokkene heeft op 1 februari 2019 een toeslag aangevraagd op de uitkering. In het aanvraagformulier heeft betrokkene aangegeven dat zij gehuwd is en dat haar partnerinkomen uit loondienst ontvangt. Op 4 februari 2019 stuurt Uitkeren een beslissing waarin een toeslag wordt toegekend. In de beslissing van 4 februari 2019 staat de volgende informatie vermeld.

[...] Heeft u naast uw WIA-uitkering nog andere inkomsten? Dan hebben wij daar bij de berekening van de toeslag rekening mee gehouden.

[...]

[...]

Berekening van uw toeslag

Wij vullen uw inkomen aan tot het sociaal minimum dat geldt voor uw leefsituatie, namelijk gehuwd of samenwonend Uw sociaal minimum € 74,29

Uw uitkering € 65,85 –

Overige inkomsten € 0,00 –

(Eventuele) toeslag € 8,44 bruto per dag

Uw totale uitkering is € 74,29 per dag. Dat is uw uitkering € 65,85 en uw toeslag van € 8,44.

Een maand heeft 21,75 uitkeringsdagen. Uw uitkering is daarom $21,75 \times € 74,29 = € 1.615,81$ bruto per maand.

[...]

Uit deze informatie kan betrokkene niet afleiden dat UWV een fout heeft gemaakt. Er staat namelijk aangegeven dat we rekening hebben gehouden met overige inkomsten. Ook staat de juiste leefvorm vermeld. De berekening staat niet in de beslissing zelf, maar alleen in de bijlage. Daar komt bij dat in die berekening niet staat vermeld dat wij zijn uitgegaan van een partnerinkomen van € 0 en betrokkene kan dus niet concluderen dat er is uitgegaan van onjuiste informatie. Bij de meeste burgers die zo'n brief lezen gaan er geen alarmbellen rinkelen dat er mogelijk teveel toeslag is toegekend (richtlijn 3). Daar komt bij dat betrokkene al in februari 2019 heeft aangegeven dat haar partnerinkomen heeft en UWV bijna 4 jaar later ontdekt dat we teveel toeslag hebben toegekend (richtlijn 2). Het had betrokkene dus niet redelijkerwijs duidelijk kunnen zijn dat er teveel uitkering werd verstrekt. Het recht op toeslag wordt alleen per toekomstige datum herzien.

Voorbeelden – ZW

[11]

Voorbeeld: de no-risk polis

Betrokkene is in dienst bij een werkgever en wordt ziek. Betrokkene heeft recht op een ZW-uitkering op basis van de no riskpolis. UWV kent een ZW-uitkering toe. Op verzoek van de werkgever keren wij 100% van het dagloon uit. In de beslissing wordt niet aangegeven dat de ZW-uitkering lager wordt als betrokkene uit dienst treedt.

Op een gegeven moment treedt betrokkene ziek uit dienst. Omdat hij uit dienst treedt bestaat er vanaf dat moment een recht op ZW-uitkering op basis van 70% van het dagloon. UWV past dit niet direct aan. Enkele maanden na de uitdiensttreding ziet UWV dat de uitkering had moeten worden aangepast en dat dit niet is gebeurd.

Mag UWV in dit geval met terugwerkende kracht herzien?

Het antwoord is nee. Betrokkene krijgt een (no risk) ZW-uitkering op basis van 100% van het dagloon. Vanuit een realistisch burgerperspectief bekeken mag van betrokkene niet worden verwacht dat hij wel begrijpt dat het uitkeringspercentage 70% wordt vanaf het moment dat hij ziek uit dienst treedt (richtlijn 4). In de brieven van UWV is betrokkene hierover ook niet geïnformeerd (richtlijn 3). UWV mag daarom alleen per toekomstige datum de uitkering verlagen naar 70% van het dagloon.

Voorbeelden – AW

[12]

Voorbeeld: samenloop WAO en ZW-uitkering

Betrokkene heeft een WAO-uitkering. Hij is 25 tot 35% arbeidsongeschikt en de WAO-uitkering wordt op basis van die klasse uitbetaald. Met ingang van 1 juni 2016 is betrokkene gaan werken, maar hij meldt dit niet bij UWV. Op 30 oktober 2020 raakt betrokkene arbeidsongeschikt. Het dienstverband eindigt op 1 november 2020 en UWV ontvangt een ziekmelding van de werkgever van betrokkene. UWV kent een ZW-uitkering toe per 2 november 2020. Op dat moment constateert UWV dat betrokkene vanaf 1 juni 2016 heeft gewerkt en dat er bij de uitbetaling van de WAO-uitkering geen rekening is gehouden met deze inkomsten. Het inkomen van betrokkene wisselde enigszins, maar bedroeg gemiddeld zo'n €2.500 per 4 weken. Daarnaast ontving hij een WAO-uitkering van €440 (2016) tot €480 (2020) per maand.

Door Handhaving wordt geconstateerd dat er over de periode van 1 juni 2016 tot en met 31 oktober 2020 teveel uitkering is uitbetaald. Betrokkene had in deze periode uitbetaald moeten krijgen op basis van de klassen <15%, 15-25% en 25-35%. Handhaving stuurt in februari 2021 een terugvorderingsbrief. Er wordt een bedrag van € 11.000 teruggevorderd. Ook wordt er een boete opgelegd.

UWV laat na om de uitbetaling van de WAO-uitkering aan te passen per 1 november 2020, ook wordt er vanaf deze datum niet op basis van een voorschot uitbetaald. Vanaf 2 november 2020 ontving betrokkene een ZW-uitkering van € 500 per week. Vanaf november 2020 had de WAO-uitkering daarom uitbetaald moeten worden op basis van klasse 15-25%. UWV komt hier in oktober 2022 achter. Mag UWV in dit geval de uitkering anticumuleren en terugvorderen? Het antwoord is nee.

Bij de toetsing aan richtlijn 1 kan het volgende gezegd worden. Het totale inkomen van betrokkene ten tijde van de ZW-uitkering is iets lager geworden ten opzichte van het totale inkomen voorafgaande aan de ZW-uitkering. Voorafgaande aan de ZW-uitkering had betrokkene recht op een WAO-uitkering van € 0 tot € 300 per maand. Dat betrokkene feitelijk meer ontving laten we bij de toets aan richtlijn 1 buiten beschouwing. Betrokkene had immers niet aan zijn inlichtingenplicht voldaan en mocht er daarom ook niet vanuit gaan dat de hoogte van de WAO-uitkering wel zou kloppen. Na de beslissingen van Handhaving was dat voor betrokkene zeker duidelijk. Naast de WAO-uitkering ontving betrokkene een inkomen van gemiddeld € 2.500 per 4 weken.

Ten tijde van de ZW-uitkering ontving betrokkene een WAO-uitkering van € 500 per maand en een ZW-uitkering van € 2.000 per 4 weken. Het totale inkomen van betrokkene is dus iets lager geworden vanaf het moment dat hij een ZW-uitkering ontving.

Betrokkene heeft twee jaar lang teveel uitkering ontvangen (richtlijn 2). Dat is een lange periode.

UWV heeft geen onjuiste informatie verstrekt. In de beslissingen van Handhaving staat echter niet vermeld dat de WAO-uitkering na 1 november 2020 lager zal worden, terwijl de brieven in februari 2021 zijn verstuurd en UWV op dat moment op de hoogte was van de ZW-uitkering. Ook staat in de brieven die betrokkene heeft ontvangen van de afdeling Ziektewet niet vermeld dat de ZW-uitkering gevolgen zal hebben voor de WAO-uitkering. Het is niet relevant dat Handhaving en ZW Uitkeren hier volgens de werkinstructies hebben gehandeld. Voor betrokkene geldt namelijk: er is één UWV. De communicatie bevatte weliswaar geen onjuiste informatie, maar uit de brieven had betrokkene ook niet kunnen opmaken dat er teveel WAO-uitkering werd verstrekt (richtlijn 3).

De wet- en regelgeving is complex (richtlijn 4). In deze situatie waarin WAO en ZW samenlopen, wordt er voor de anticumulatie uitgegaan van het inkomen voorafgaand aan de ZW-uitkering. Dat ligt niet voor de hand voor de gemiddelde betrokkene. Daar komt bij dat UWV de uitkering uitbetaalt op basis van een (fictieve) arbeidsongeschiktheidsklasse. Dat is een stuk complexer dan de situatie waarin we 70% van het inkomen korten op een uitkering.

Alles tegen elkaar afgewogen kunnen we niet stellen dat het betrokkene redelijkerwijs duidelijk had moeten zijn dat er teveel WAO-uitkering werd betaald. Er zal aldus geen herziening plaatsvinden met terugwerkende kracht.

Voorbeeld: samenloop Wajong en ZW-uitkering

[13]

Voorbeeld: samenloop Wajong en ZW-uitkering

Betrokkene met een Wajong-uitkering heeft daarnaast een dienstverband. Zijn inkomsten uit het dienstverband zijn €1.400 per maand en zijn Wajong-uitkering is €240 per maand. In totaal heeft hij maandelijks €1.640 aan inkomsten. Op 24 maart 2021 meldt hij dat zijn dienstverband stopt per 25 april 2021 en dat hij ziek is. UWV stuurt betrokkene op 25 maart 2021 een brief waarin het volgende staat:

[...] U heeft een Wajong-uitkering. Daarnaast had u inkomsten uit werk. Uw Wajong-uitkering wordt hierdoor gedeeltelijk betaald. Dit hebben wij u in een eerdere brief gemeld.

Wij hebben informatie gekregen dat u vanaf 25 april 2021 niet meer werkt. En dat u geen inkomsten meer heeft. In deze brief leest u wat dat betekent voor uw uitkering.

Mocht u een WW-uitkering aanvragen of een Ziektewet uitkering ontvangen verzoeken wij u ons dit mee te delen. U heeft dan namelijk niet of niet volledig recht op een Wajong uitkering. [...]

Op 29 maart 2021 kent UWV per 15 maart 2021 een ZW-uitkering toe op basis van de no riskpolis ter hoogte van 100% van het dagloon. De toekenningsbeslissing wordt naar betrokkene en de werkgever toegestuurd. De Wajong-uitkering wordt volledig (ongekort) doorbetaald. Betrokkene neemt geen contact op met UWV.

Op 25 mei 2021 kent UWV per 26 april 2021 een ZW-uitkering ter hoogte van 70% van het dagloon toe in verband met de uitdiensttreding. De Wajong-uitkering wordt nog steeds volledig doorbetaald.

Op 28 mei 2021 sturen wij een brief waarin wij de uitkering over de voorschotperiode van 1 november 2020 tot en met 30 april 2021 definitief hebben berekend. Betrokkene krijgt een kleine nabetaling. Vanaf dat moment wordt de uitkering niet meer op voorschotbasis betaald. In de brief zelf staat niet aangegeven met welke inkomsten we rekening hebben gehouden. De bijlage bevat specificaties van de berekening, maar is 5 pagina's lang en staat vol met complexe berekeningen.

Pas bij de aanvraag van de WIA-uitkering constateren wij dat er teveel ZW-uitkering is betaald en moeten we vaststellen of we met terugwerkende kracht moeten herzien.

Had het betrokkene redelijkerwijs duidelijk moeten kunnen zijn dat hij teveel uitkering ontving? Het antwoord is nee.

Hij ontving per maand €1.180 aan Wajong en €800 aan ZW-uitkering per 4 weken. Dat is meer dan wat hij maandelijks ontving ten tijde van zijn dienstverband (€1.640). Aan de hoogte had hij kunnen merken dat hij mogelijk teveel ontving (vuistregel bij richtlijn 1).

Aan de andere kant valt dit verschil niet direct op, doordat de Wajong-uitkering per maand wordt uitbetaald en de ZW-uitkering per week (richtlijn 4). Daar komt bij dat er bij deze betrokkene regelmatig sprake is van samenloop tussen de Wajong-uitkering met (afwisselend) inkomsten uit een dienstverband en een ZW-uitkering op basis van de no riskpolis. Het wordt daardoor zeer lastig om te voorspellen op wat voor bedrag hij aanspraak kan maken.

De communicatie tussen UWV en betrokkene is verwarrend geweest (richtlijn 3). Betrokkene heeft op 25 maart 2021 een brief gekregen waarin staat aangegeven dat zijn Wajong-uitkering lager zal uitvallen als hij een ZW- of een WW-uitkering krijgt, en een verzoek om dit aan ons door te geven. Dit is op zich een heldere brief. Betrokkene is echter niet verplicht om deze informatie aan ons door te geven. UWV weet namelijk zelf of er een ZW-uitkering of WW-uitkering wordt toegekend. Drie dagen later, op 28 maart 2021, sturen wij betrokkene een brief dat er recht bestaat op een ZW-uitkering. Op 25 mei 2021 laten wij betrokkene opnieuw weten dat er een ZW-uitkering wordt toegekend. Op 28 mei 2021 sturen wij dan een definitieve vaststelling van het recht over een periode waarin er ook recht bestond op een ZW-uitkering. Door de lange en complexe bijlage is het niet in één oogopslag duidelijk dat de ZW-uitkering niet is meegenomen in deze berekening. Er is inmiddels twee maanden verstreken sinds de toekenning van de ZW-uitkering. Betrokkene mag ervan uit gaan dat UWV bij de definitieve vaststelling van de hoogte van de Wajong-uitkering en de daaropvolgende betalingen van de Wajong-uitkering rekening is gehouden met de door ons toegekende ZW-uitkering.

Pas bij de beoordeling van het recht op WIA-uitkering in maart 2023 (richtlijn 2) komt UWV erachter dat er teveel Wajong-uitkering is betaald. Dat is wel een erg lange periode. Gelet op alle feiten en omstandigheden had het betrokkene –ondanks vuistregel van richtlijn 1 – niet redelijkerwijs duidelijk kunnen zijn dat er teveel uitkering werd verstrekt.

Voorbeeld: WIA- wekeneis

[14]

Voorbeeld: WIA – wekeneis

Betrokkene krijgt met ingang van 1 mei 2021 een loongerelateerde WGA-uitkering voor de duur van 1 jaar. Op 15 juni 2021 blijkt dat betrokkene niet voldoet aan de wekeneis. Hij heeft in de afgelopen 36 weken slechts 15 weken gewerkt. Er is ten onrechte een LGU toegekend, er had een vervoluitkering moeten worden toegekend.

Mag UWV het toekenningsbrief intrekken en alsnog een vervoluitkering toekennen per 1 mei 2021?

Richtlijn 1 heeft in een casus als deze geen waarde. Het gaat hier namelijk om een voorwaarde op basis waarvan er wel of geen loongerelateerde WGA-uitkering wordt toegekend. Het is daarom de vraag of betrokkene redelijkerwijs op de hoogte had kunnen zijn van deze voorwaarde. De gemiddelde betrokkene weet niet dat je in de 36 weken voorafgaande aan de werkloosheid 26 weken moet hebben gewerkt om in aanmerking te komen voor een loongerelateerde WGA-uitkering.

In de toekenningsbeslissing staat niet vermeld dat betrokkene recht heeft op een LGU omdat zij voldoet aan deze voorwaarde, laat staan dat deze voorwaarde verder wordt toegelicht. Ook in het aanvraagformulier WIA wordt geen vraag gesteld over de wekeneis en wordt ook geen informatie gedeeld over deze voorwaarde. De informatie is weliswaar op onze website te vinden, maar betrokkene is niet verplicht om zich te laten informeren over de voorwaarden om in aanmerking te komen voor een WIA-uitkering. Hij had ook geen reden om te twijfelen aan het besluit van UWV en heeft daarom de website ook niet geraadpleegd.

Gelet op de complexiteit van de regelgeving (richtlijn 4) en onze communicatie hierover (richtlijn 3) herzien we daarom niet met terugwerkende kracht.

Voorbeelden – IOW

Voorbeeld: korten prepensioen

[15]

Voorbeeld: korten prepensioen

Voorbeeld 1:

Betrokkene heeft op 5 augustus 2019 een IOW-aanvraag ingestuurd. Bij de aanvraag heeft hij een kopie van de jaaropgave lijfrente bij Nationale Nederlanden toegevoegd. Op 24 september 2019 is er contact met betrokkene geweest.

Aan betrokkene is meegedeeld dat hij recht heeft op IOW per 17 september 2019 en dat de lijfrente niet op de IOW wordt gekort. Daarnaast is aan betrokkene meegedeeld dat de lijfrente mogelijk ten onrechte op de WW-uitkering is gekort. Betrokkene is er ook op gewezen dat hij wijzigingen in zijn situatie moet doorgeven.

Op 4 oktober 2019 heeft betrokkene aan de afdeling WW doorgegeven dat aan hem per 23 december 2019 prepensioen is toegekend. Hij heeft een kopie van de toekenningsbrief ingestuurd. Afdeling WW heeft deze informatie niet doorgezet naar de afdeling IOW. Als gevolg hiervan is het prepensioen niet op de IOW gekort en heeft betrokkene over de periode 23 december 2019 tot en met 25 juni 2022 ten onrechte een volledige IOW ontvangen.

Mag UWV in dit geval met terugwerkende kracht herzien?

Het antwoord is nee. Betrokkene heeft aan zijn informatieplicht voldaan door UWV over de toekenning van het ouderdomspensioen te informeren. Hij heeft weliswaar de informatie naar de verkeerde afdeling verstuurd, maar de afdeling WW had deze informatie aan afdeling IOW moeten doorsturen. We zijn immers één UWV.

Door het handelen van UWV heeft betrokkene over een lange periode ten onrechte een te hoge IOW-uitkering ontvangen. De regels rondom het korten van prepensioen zijn complex (richtlijn 4) en voor elke wet verschillend. Het ligt daarom zeker niet voor de hand dat een prepensioen in alle gevallen leidt tot een lagere uitkering.

Mede gelet op het tijdsverloop van 2,5 jaar (richtlijn 2) heeft betrokkene ervan uit kunnen gaan dat de hoogte van de IOW juist is vastgesteld. Het had betrokkene dus niet redelijkerwijs duidelijk kunnen zijn dat hem teveel IOW is uitgekeerd.

Voorbeeld 2:

Betrokkene heeft op 10 september 2021 een IOW-aanvraag ingestuurd. De IOW is per 1 oktober 2021 toegekend. Op 15 juni 2022 heeft betrokkene doorgegeven dat aan haar per 1 juli 2022 prepensioen is toegekend. Het prepensioen bedraagt €250 per maand. UWV heeft betrokkene telefonisch meegedeeld dat het prepensioen vanaf 1 juli 2022 op de IOW zal worden gekort, maar geen besluit verstuurd waarmee de uitkering ook daadwerkelijk wordt verlaagd.

Betrokkene heeft vanaf 1 juli 2022 tot en met 30 november 2022 ten onrechte een volledige IOW ontvangen. Zij heeft UWV hier niet op geattendeerd. Tijdens een controle op 3 december 2022 heeft UWV de fout ontdekt.

Mag UWV in dit geval met terugwerkende kracht herzien?

Het antwoord is ja. UWV heeft betrokkene tijdig en juist geïnformeerd over de gevolgen van het prepensioen voor haar IOW (richtlijn 3). Door een fout heeft betrokkene vijf maanden ten onrechte een volledige IOW ontvangen. Het had betrokkene redelijkerwijs duidelijk kunnen zijn dat zij vanaf 1 juli 2022 een te hoge IOW-uitkering heeft ontvangen.

3.4 Financiële afwikkeling

Nadat de herzieningsbeslissing is genomen zal het geval financieel afgewikkeld moeten worden. Daarbij onderscheiden we de herziening met terugwerkende kracht en de herziening zonder terugwerkende kracht.

Herziening met terugwerkende kracht

Als een uitkering met terugwerkende kracht wordt herzien, zullen onverschuldigde betalingen moeten worden teruggevorderd bij de betrokkene en indien mogelijk moet de terugvordering worden verrekend met andere uitkeringen. Als bijvoorbeeld blijkt dat een betrokkene alsnog recht heeft op een WIA-uitkering, dan zal de WW-uitkering/WW-voorschot daarmee moeten worden verrekend. De juiste sv-fondsen dienen immers te worden belast. Mocht er na verrekening nog een bedrag resteren, dan vorderen we het verschil niet terug.

Een uitzondering op bovenstaande kan worden gevormd voor bedragen tot € 11,-. Bij bedragen tot € 11,- wordt er geen terugvorderingsbesluit afgegeven, waardoor er geen grondslag is om te verrekenen.

Herziening zonder terugwerkende kracht

Als een uitkering niet wordt herzien met terugwerkende kracht, dan zullen de onverschuldigde betalingen die hebben plaatsgevonden voor de herzieningsdatum niet worden teruggevorderd. Ook vindt geen belasting van een ander sv-fonds plaats. Bij brief zal dan aan betrokkene kenbaar gemaakt moeten worden dat er verder geen terugvordering meer plaatsvindt.

4 Recht niet kunnen vaststellen als gevolg overtreden verplichting

4.1 Traject vóór intrekingsbesluit

Het kan zijn dat het recht op uitkering niet kan worden vastgesteld als gevolg van het overtreden van een verplichting. Bijvoorbeeld als de werknemer bepaalde gegevens, nodig bij de vaststelling van de uitkering, niet geeft. Als dit het geval is dan moet de uitkering worden geschorst of – als er nog geen uitkering is verstrekt – opgeschort. Vervolgens moet meteen van die schorsing of opschorting mededeling worden gedaan aan de werknemer. Ook moet de werknemer een termijn worden gesteld, waarbinnen hij de noodzakelijke inlichtingen moet geven en/of de noodzakelijke medewerking moet verlenen. Bij het stellen van de termijn moet de werknemer ook op de hoogte worden gesteld van het feit dat de uitkering zal worden ingetrokken (beëindiging van de betaling van de uitkering), als hij de verplichting niet of niet behoorlijk binnen die termijn nakomt. Van een herziening (een verlaging van de uitkering) is in situaties waarin het recht op uitkering niet kan worden vastgesteld geen sprake.

Er kunnen zich vervolgens twee situaties voordoen:

- *belanghebbende komt zijn verplichting alsnog na.* De uitbetaling kan dan worden hervat met toepassing van een boete of een maatregel, al naar gelang de overtreding;
- *belanghebbende komt zijn verplichting binnen de gestelde termijn niet of niet behoorlijk na.* De uitkering moet dan worden ingetrokken met ingang van de datum vanaf welke het recht niet meer kan worden vastgesteld. Dit wordt de belanghebbende in een intrekingsbesluit bekend gemaakt.

4.2 Traject ná intrekingsbesluit

Komt betrokkene na het intrekingsbesluit zijn verplichting alsnog (behoorlijk) na dan moet onderscheid gemaakt worden tussen de volgende situaties:

- *belanghebbende doet dit binnen de bezwaartermijn van zes weken na het intrekingsbesluit:* deze handeling van belanghebbende moet dan worden opgevat als een verzoek aan UWV om terug te komen op het intrekingsbesluit. Betreft het een schriftelijke verstrekking van informatie dan moet het document waarop de informatie wordt verstrekt als het schriftelijke verzoek aangemerkt worden. In het uitzonderlijke geval dat het alleen maar een mondelinge verstrekking van informatie betreft moet u belanghebbende ertoe bewegen om vóór het einde van de bezwaartermijn de betreffende informatie schriftelijk te verstrekken.
- *belanghebbende doet dit tijdens een tijdig tegen het intrekingsbesluit ingesteld bezwaar:* in het kader van de heroverweging wordt de uitkering alsnog met terugwerkende kracht vastgesteld onder toepassing van de eventuele sanctie (waarschuwing, boete, maatregel).
- *belanghebbende doet dit nadat de bezwaartermijn ongebruikt verstreken is of nadat een beslissing is afgegeven op een bezwaar tegen het intrekingsbesluit:* dit moet worden opgevat als een verzoek aan UWV om terug te komen van het intrekingsbesluit. UWV heeft inderdaad de bevoegdheid om ten voordele van de belanghebbende terug te komen van een besluit waartegen geen bezwaar meer kan worden ingesteld. Deze bevoegdheid wordt in dit verband gebruikt door van het intrekingsbesluit terug te komen vanaf het moment waarop belanghebbende alsnog (behoorlijk) aan zijn verplichting voldaan heeft. Dit uiteraard voor zover hij op en na die datum nog in aanmerking komt voor WW-uitkering.

In het kader van de uitvoering van de WW komt een intrekingsbesluit met name voor bij het niet langer inleveren van inkomstenformulieren. Door niet aan deze verplichting te voldoen kan het recht op uitkering niet langer worden vastgesteld. Wat de gevolgen zijn als de werknemer in deze situatie na intrekking alsnog aan zijn verplichting voldoet, wordt verder uitgewerkt in onderdeel [321.06 Overige verplichtingen paragraaf 3.2.](#)

5 Intrekking bij afzien van uitkering

Zo nu en dan geeft een uitkeringsgerechtigde te kennen van verdere uitkering te willen afzien. In artikel 20 WW is een specifieke situatie genoemd waarin de uitkeringsgerechtigde kan afzien van de verdere uitkering (zie hoofdstuk [335A.02, par 6](#)). Voor andere situaties is dit niet wettelijk geregeld. Het is echter niet aannemelijk dat de wetgever zou willen tegengaan dat een uitkeringsgerechtigde om hem moverende redenen afziet van uitkeringsrechten. Het is niet aan UWV om de motieven van betrokkene te onderzoeken/beoordelen. Betrokkene moet een dergelijk verzoek echter wel schriftelijk indienen.

Het honoreren van een dergelijk verzoek geschiedt door het intrekken van de toegekende uitkering met een intrekingsbesluit. In dit besluit moet betrokkene er op worden gewezen dat heropening van de uitkering niet met terugwerkende kracht kan plaatsvinden (en eventueel zelfs in het geheel niet meer mogelijk is).

N.B. Ziet een betrokkene af van de uitkering voordat deze is toegekend, dan kan de uitkering niet worden ingetrokken. In dat geval kan betrokkene volstaan met het intrekken van de aanvraag. Een verzoek om af te zien van de uitkering wordt als zodanig beschouwd. Het gevolg van het e.e.a. is dat de aanvraag (verder) niet in behandeling wordt genomen, zie [hoofdstuk 321.03 paragraaf 1.1](#). Dit moet schriftelijk aan betrokkene worden bevestigd, waarbij deze moet worden gewezen op de consequenties van zijn handelen bij een eventuele hernieuwde aanvraag.